

Som foreslået i betænkningen etableres værnepligtsstyrelsen ved en reorganisering af den nuværende 1. udskrivningskreds – styrelsen for civil værnepligt i Tåstrup. Under styrelsen etableres i Jylland 3 lokalerheder i Aalborg, Århus og Sønderborg. Denne enhedsorganisation, der afløser ordningen med de 7 udskrivningskredse, vil opfylde et behov for en administrativ forenkling og en billigørelse af udskrivningsvæsenets drift, uden at hensynet til betjeningen af de værnepligtige lider skade herefter. Den foreslåede organisationsform vil give en større sikkerhed for ensartede afgørelser, ligesom en centralt ledet sessionstilrettelæggelse vil muliggøre en bedre udnyttelse af de ressourcer, der kræves til sessionsafholdelsen.

Med den ændrede struktur sker der ingen indskrænkning af den lokale sessionsafholdelse. Ændringen består i så henseende alene i en begrænsning i antallet af kontorer, hvorfra sessionerne administreres, idet kontorerne i Svendborg og Roskilde forudsættes nedlagt. Da det erfaringsmæssigt kun er et ringe antal værnepligtige, der uden for sessionen personligt henvender sig på udskrivningskontorerne, og da der som hidtil er adgang til at rette skriftlige og telefoniske forespørgsler til udskrivningsvæsenet, vil der efter indenrigsministeriets opfattelse ikke med den nye struktur indtræde nogen forringelse af betjeningen af de værnepligtige.

Lovforslaget bestemmer, at værnepligtsstyrelsen skal ledes af en direktør med bistand af et antal udskrivningschefer. Det forudsættes i overensstemmelse med betænkningen, at udskrivningscheferne skal varetage ledelsen af værnepligtsstyrelsens afdelingskontorer i Jylland, og at styrelsen overvejer, hvorledes sessionsbetjeningen af Bornholm kan tilrettelægges, jfr. betænkningens side 44.

Med hensyn til sessionens sammensætning kan indenrigsministeriet tiltræde betænkningens forslag om, at sessionslægen optages som medlem af sessionskollegiet, idet afgørelsen af tjenstdygtigheds-spørgsmålet efterhånden er blevet det centrale område for sessionsbehandlingen. Formandskabet i sessionen varetages som hidtil af en repræsentant for udskrivningsvæsenet (en udskrivningschef eller en anden repræsentant for værnepligtsstyrelsen). I overensstemmelse med betænkningen foreslås sessionslægens stemme i tilfælde af stemmelighed udslaggivende med hensyn til beslutninger om værnepligtiges tjenstdygtighed (egnethed). Lovforslagets § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, indeholder bestemmelserne herom.

4. Lovforslaget i øvrigt

Den 20. marts 1975 besluttede regeringen – som et led i afviklingen af den såkaldte værnepligts-pukkel – at systematisere den bestående adgang for værnepligtige til at ønske indkaldelse til forsvaret eller civilforsvaret med den virkning, at der gives afkald på muligheden for overførelse til civilforsvaret uden for civilforsvarskorpset (»frivillig værnepligt«).

Dette skete, uden at en ændring af lovgivningen var fornøden, og den gældende lov om værnepligt omhandler derfor ikke begrebet »frivillig værnepligt«.

I begrebet »frivillig værnepligt« ligger, at den udskrevne værnepligtige over for fordelingsmyndigheden giver afkald på fritagelsesmuligheden. Fordelingsmyndigheden giver til gengæld tilsagn om at indkalde den værnepligtige på det tidspunkt og på det sted, som han selv har ønsket. I de senere år er ca. 50 pct. af forsvarets behov for værnepligtige blevet dækket af »frivillige« værnepligtige.

Indenrigsministeriet finder det rigtigst, at hovedprincippet i denne ordning, der har virket tilfredsstillende, nu lovfæstes. Dette er sket i forslagens §§ 21 og 23, hvor det markeres, at ordningen hviler på en aftale mellem den værnepligtige og fordelingsmyndigheden.

I øvrigt tilsigter lovforslaget en gennemgribende modernisering og forenkling af den gældende lov om værnepligt. Eksempelvis er bestemmelserne i lovens § 2, stk. 1 og stk. 2, § 3, stk. 3, § 5, stk. 2 og § 11, stk. 1, om forhandling mellem indenrigsministeren og forsvarsministeren om visse beslutninger ikke medtaget i lovforslaget, da det følger af sædvanlig administrativ praksis, at der forhandles mellem ministerierne såvel om disse som andre forhold vedrørende værnepligtslovgivningen, uden at udtrykkelige lovbestemmelser herom skønnes påkrævet.

I lovforslagets § 2 er det nu udtrykkeligt fastslået, at værnepligtstjeneste kan ske i og uden for forsvaret, og dette er indarbejdet overalt i lovforslaget i stedet for gældende lovs formulering »tjeneste i forsvaret«.

5. Økonomiske og personalemæssige konsekvenser af lovforslaget

5.1. For staten

I januar 1978-niveau skønnes rationaliseringen af udskrivningsvæsenet at ville medføre en årlig mindredgift i størrelsesordenen 2 mill. kr.

Beløbet fremkommer således: